

Gratuit
Universitate

CHEMAREA

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL

un an Lei 200.—
 un jumătate an Lei 100.—
 autorități și instituțiuni Lei 500.—
 În streinătate dublu.

**ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC
 LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
 CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 36**

**REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
 Cluj, Strada Regina Maria No. 36.
 Telefon 7-60.**

1 Decembrie

Popoarele își au destinul lor, iar istoria nu-i altceva decât încrustarea în șirul nesfârșit al anilor care se scurg peste generații de oameni chinuți mereu de idealuri noi. Un gânditor-poet și-a îmbrăcat înțelegerea mării deveniri a spiritului uman într-o frumoasă poveste plină de tragicismul existenței. Asemăna omenirea în ființa ei întreagă cu un năer ce rătăcește adormit, pe ape line, mânat de forțe nevăzute; din când în când deschide ochii, în fața cărora se deschid peisagii cu perspective necunoscute până atunci. Și povestea fermecată se pierde în necunoscut... Povestea neamului nostru, s'a plămădit din suferințe îndurate veacuri de-a rândul, suferințe care ne-au dus încetul cu încetul la cunoașterea rosturilor noastre, la descifrarea unicului sens al existenței noastre: unitatea spirituală și politică tuturor Românilor. Câte frământări, câte existențe topite cu sufletul lor pe altarul acelaiși credințe, na'u închiegat din ființa lor splendida clădire care adăpostește libertatea noastră de popor harnic și cuminte: România Mare. Un stat puternic și liber, cu adânci temeuri etice și etnice. 1 Decembrie 1918, este un mare popas istoric, când neamul românesc de dincoace de munți, a întins mâna de eternă înfrățire, fraților săi din libera patrie mună, și din celelalte provincii alipite, în temeiul principiului de autodeterminare a popoarelor, a drepturilor istorice și de neam, atunci când o nedreaptă așezare politică monarhia austro-ungară să prăbușea prin proștiile ei greșeli, arătându-se încă odată, că tot ce se clădește pe minciună nu poate rezista dintelului necrutător al vremii. 1 Decembrie 1918, este pentru noi Români un simbol. Ideea națională, propovăduită de apostolii libertății noastre, se desăvârșește într-o frumoasă împlinire a visului nostru secular. Tot ceiace strămoșii noștri au visat, noi trăim așea. Înainte de așezarea definitivă a statutului noui Europe, prin tratatele de pace dela Versailles și Trianon, Românii ardeleni au afirmat voința lor de a se elibera de sub stăpânirea maghiară, prin rostul alesului lor legitim Alexandru Vaida Voevod. Cuvântul său de Vahlah aspru a pronunțat în auzul asupritorilor infuriază formula sacramentală de eliberare a unui neam: „În temeiul principiului de autodeterminare al popoarelor proclamat de Wilson, și al drepturilor istorice și de neam, Ardealul prin reprezentanții lui firești se declară liber, putând dispune singur de soarta sa în viitor. Nici o lege adusă de legislația maghiară, și nici un decret al executiviei maghiare, nu vor mai avea eficacitate în viitor asupra te-

ritoriului Ardealului“. Reprezentantul Ardealului, a dat expresie unui comandament istoric și etnic, care se cerea înfăptuit întreg. La Alba-Iulia s'a produs marea ratificare a suveranității populare, care a pecetluit pentru totdeauna actul unirii celei mari. 1 Decembrie 1918 este pentru noi un moment epocal, de înălțătoare amintire, când trecătorile munților au trebuit să se deschidă pentru trecerea victorioasă a legionarilor Români. O piatră de hotar marchează începuturile unei ere noi. Abia de-aci înainte, Românii, care și-au depănat firul existenței lor în adâncurile conștiinței populare și printr-o rezistență eroică față de tendințele de desnaționalizare savantă ale stăpânitorilor, intră în planul istoriei universale, iau parte cu puterea lor de creație la cea mare competițiune a popoarelor, emulând în

înfăptuiri cu națiunile alese ale pământului. Până la marea unire, n'am avut decât un singur ideal, care a absorbit toate puterile noastre de muncă: unitatea națională. Etnicul, constituia centrul de gravitate al preocupărilor noastre. După marea unire, spiritul nostru tinde spre universalitate. Unirea Ardealului cu patria mună, o parte din marea unire, este o verigă în lanțul evoluției noastre istorice. Acesta este tălcul zilei de 1 Decembrie 1918: un mare popas etnic, necesar, pentru creațiile viitoare ale neamului nostru, ale cărui înfăptuiri vor trebui să poarte de-aci înainte timbrul universalității. Așa a înțeles filosofia istoriei poporului român marele dascăl, Vasile Pârvan, iar noi, tânăra generație a Ardealului, mărturisim întru aceeași credință ca și dânsul.

Periscop economic

Agravarea crizei economice mondiale a spulberat și ultimele speranțe ale celor mai optimiști oameni de afaceri, cari, în ciuda întâmplărilor și semnelor vizibile ce indicau accentuarea depresiunii, tot mai credeau, cu stăruință demnă de admirat, într-o apropiată înviore a economiei, într-o ameliorare fie chiar pasageră a crizei. Pronosticurile, profețiile și savantele deducții au fost desmintite de cruda realitate. Barometrul conjuncturii se află în continuă scădere. Țările se îngrădesc tot mai asiduu cu ziduri chinezești, cu ordonanțe și restricțiuni arbitrare, aplicând în fiecare zi o nouă palmă răsunătoare pe obrazul solidarității economice internaționale. Fiecare zi ne aduce o nouă surpriză, o nouă lovitură dată comerțului mondial și relațiilor normale dintre popoare. Imixtiunea statelor în economia privată este o urmare a gospodăriei sălbatice a tuturor guvernelor de pe acest glob, consecința fatală a politicii lor bugetare rapace și a dezechilibrului între venituri și cheltueli, neținându-se cont de capacitatea economică a popoarelor. Sub sarcinile fiscale și sociale strivitoare pauperizarea masselor a luat proporții catastrofale. Cei mai buni, cei mai cinstiți gospodari, cea mai solidă economie privată trebuie să se prăbușească sub povara acestor sarcini iraționale. „Impozitul omoară impozitul“, adăgiu vechiu, de vreo 600 ani, a scăpat din vedere ferocității fiscale și astfel am ajuns în marginea falimentului general. Ce este altceva accentuarea etatismului decât mascarea bancrutei generale și în primul rând a statelor.

Mulți economiști, bazați pe evoluția normală a economiei, pe alternanța periodică și ciclică a depresiunii și prosperității și în sfârșit pe legile economice recunoscute până atunci, ca valabile prevedeau că punctul culminant al crizei va fi atins în luna Mai a. e. Alții credeau că depresiunea va dura până la finea anului 1932, iar profesorul Wagemann, care a făcut cercetări minuțioase, pe 150 sau 300 ani înapoi, ne consolează cu teoria undelor lungi ale economiei, după care criza se va prelungi până la anul 1940! Frumoase perspective!

Între timp barierele vamale se înalță spre cer, popoarele se închid hermetic în carapacea lor de egoism și șovinism economic, aruncă peste bord toate uzanțele și principiile internaționale, calea în picioare angajamentele solemne, schimbă etalonul cum ne schimbăm noi cămășile. își acordă ele înșile moratorii parțiale sau integrale după bunul lor plac și necesitățile momentului, blochează depozitele țărilor exportatoare, rețin plățile în devize streine, etc. etc.

Cazul Ungariei și Austriei în această privință este tipic. Ca retorziune, Cehoslovacia plătește acestor țări cu aceeași monedă. Cursurile monedelor naționale sunt ținute prin măsuri artificiale la un nivel ireal. Capitalul nu mai știe unde să se refugieze, unde va găsi liniște și siguranță și vagabondează dintr-o țară în alta, fuge dintr-o valută în alta. În Luxemburg s'au înființat unele societăți Holding cu capitaluri sociale cari întrec multiplicitatea circulației fiduciare a acestei țări — din mijloacele financiare eva-

date din Londra. E o goană nebună după securități. Circuitul economic și financiar s'a întrerupt, corpul economiei mondiale, s'a intoxicat iar puținul sânge cât a mai circulat în trupul anemiast, a înghețat. Paraliza este complectă, pe toate liniile, în toate țărilor continentale și transoceanice.

În această dezolantă stare generală lumea se reîntoarce la vechiul sistem de schimb. Argentina oferă Germaniei mari cantități de cafea și alte produse agricole în schimbul produselor industriale. Cum însă nici industria germană, nici agricultura sudamericană nu dispune de mijloace financiare suficiente și de organizațiuni propice pentru realizarea acestor uriașe transacțiuni, stagnarea devine tot mai gravă, procesul de anemie și pauperizare a masselor tot mai înspăimântător. Totul este bazat pe artificii!

Cehoslovacia nu mai vinde Ungariei decât în limita contravalorii mărfurilor ce le primește în schimb dela Ungaria. Anglia a urcat taxele vamale de import cu 50% ad valorem. Degringolada lirei sterline continuă înainte și împreună cu ea toate valorile și monedele bazate pe această valută. Creditările aparțin trecutului, Nimeni nu mai vinde pe credit. Totul merge netto cassa! Ori, se știe, că 90% a transacțiunilor se baza odinioară pe credit.

Mergem cu pași repezi spre o radicală transformare a comerțului bancar, a sistemului de credit, spre o concentrare uriașă a capitalului, în care proces mulți vor săngera și sucomba. Menținerea acestei situații de paradoxe economice, de artificii șubrede este hotarnică cu imposibilitatea. Deviza va fi: serviciu pentru contraserviciu și viceversa. Nici un sentimentalism!

Numai noi ne complacem într-o situație de stupidă nepăsare. Noi n'avem nevoie de măsuri excepționale pentru protejarea băncilor și creditorilor, noi mergem în frunța paneuropeiștilor cu deviza: reducem unilateral taxele vamale că apoi vor veni și ceilalți. Noi n'avem dificultăți monetare și financiare, criza mondială nu ne privește de fel. Leul este tare ca o stâncă, e valuta forte, n'are nevoie de protecție. Noi suntem gentlemani, plătim elegant statelor cari ne blochează fructul exportului nostru. Guvernul nostru nu se gândește de loc la represalii. Și la urmă vom plăti cu totii prostia guvernanților. Să dea Dumnezeu să ne desmintă evenimentele din Ianuarie și Februarie

I. M.

**Cețiți și
 răspândiți
 „CHEMAREA“**